

nemű megegyezés nem történt, a június 1-je és augusztus vége közötti idő tüzetik ki.

16. §. A lúczkéreg kötegekben törött, zúzott (csévelt) és felmetszett állapotban szállítható. Ha a felek között e tekintetben másnemű különös megállapodás nem történt, akkor az anyagnak törött állapotban való elárusítása értendő.

17. §. A lúczkéreg átvételét vevő nem tagadhatja meg, ha a szállítandó mennyiségben az eső és nedvesség által megrontott anyag 30/0-nál nem több.

18. §. Részletszállítások, felmondások s vitás esetekben való mintavételek iránt a tölgykéregre nézve idevágólag megállapított határozatok érvényesek.

A karánsebesi m. k. erdőhivatal, illetőleg a fölösztatott román-bánáti határőrezred erdeinek leírása.

Irta: Pulvermacher Gusztáv, m. k. erdőrendező főerdész.

(Folytatás és vége.)

Jegenyefenyő (*Abies pectinata*) Lúczfenyő (*pinus picea*). A bükk után a jegenye és lúczfenyő foglalja el a legnagyobb területet. Minthogy ezen két fanem majd mindig együtt fordul elő, használhatóságára sem különbözik lényegesen egymástól, együtt fogom tárgyalni. Ezen két fanem tiszta és bükkal elegyes állabokban a Ponyászka és Sverdin völgyében Bosovits és Jablanitza községek határában, leginkább azonban az erdélyi és oláh határon végig húzódó hegycsoportban és a ruszbergi hegyeken fordul elő.

A legnagyobb tiszta jegenye és lúczfenyőállabokat a Bisztra völgy és annak mellékvölgyeiben, Mörul határában találjuk, bükkal elegyes nagyobb állabokat riulung-riualb-hideg-cserna, Ponyászka, Sverdin, és Bolvaschnitra völgyében. —

Egyes, alig említésre méltó, rendesen mesterséges uton, ültetés vagy vetés által keletkezett fenyőcsoportokat a Jeselnitza völgyben, itt-ott a mehádiai pagony némely erdőrészeiben is találhatni.

A havasokon már 300—400 méternyi magasságban észleljük, míg helyenként 1.900 méterig is fölemelkedik a tenger színe fölött.

Ugy tiszta mint bükkfával elegyes állabokban is vidor tenyészetnek örvend, és 180—250 éves átlagkorban 320 sőt 450 köbméternyi fatömeget is szolgáltat holdanként; minthogy a fenyő állabok azonban csak megközelítőleg is ritkán telj zárlatuak, a holdankénti fatömeg legtöbb helyütt 280—180 köbméterig száll alá.

Az itteni fenyőállabok hasonlóképen mint a bükkesek is őserdők jellegével birnak, sajnos, hogy leginkább ennek következtében az elegyes bükkből mindinkább kiszoríttatnak.

Ugy az elegyetlen, mint a bükkal elegyes állabok is rendesen túlkoruak; fiatal állabok csak igen ritkán találhatván, ezek többnyire önvetülés útján keletkeztek.

Némely vidéken hiányos zárlatu bükkesekben nagyobb kiterjedésű fenyőfa-fiatalosok észlelhetők, melyek részint szomszédos fenyőállaboktól, részint a bükkös állabokban hajdan szórványosan előfordult fenyőtörzsektől erednek, melyeknek jelenleg azonban csak nyomait találhatni. Ezen fiatalosok rendesen 30—50 évesek lévén, nagyrésze tulságos beárnyékolás alatt sinlődik, kisebb része a legközelebbi múlt két évtizedben a beárnyékoló bükkfák körülvagdalása által fölszabadítván, jelenleg már szép fenyő fiatalosként diszlik. Olyan formán keletkeztek a Ponyászká, Polom, Sverdin mare és néhány más erdőrészben található fenyő fiatalosok, melyek a tulságos hosszantartó beárnyékolás daczára, aránylag meglehetősen vidor tenyészetnek örvendenek.

S ámbár ezen felujítási mód első pillanatra észellenesnek és pazarlásnak tűnik fel, a mennyiben a bükkfa veszendőbe megyen s kipusztítása még nevezetes költségekbe is belekerül — még is alkalmasnak látszik olyan helyen, hol a fenyőt előreláthatólag haszonnal fogjuk értékesíthetni, míg a bükkfának egyáltalán kelendősége nincsen.

Ajánlkozik ezen, a fenyőnemeknek kedvező fölujítási mód már csak azért is, mert az itteni rengeteg bükkesekben hiány nem állhat be, bár mekkora legyen is a tűzifa utáni kereslet, továbbá ezért is, mert ilyen fenyőfiatalosok már 20—30 év múlva szolgáltatnak elárusítható hasznofát, melynek majdani jövedelme bőségesen fogja fedezni a pillanatnyi fatömeg veszteségét.

A fenyőhasznofának értéke a vidéken körülbelül egyforma a tölgyével, kisebb eladásoknál jelenleg 3 frt 20 kr — 3 frt 80 krt, nagyobb eladásoknál 1 frt 90 kr — 2 frt 50 krt tesz köbméterenként.

Kihasználása mind a mellett annyi s oly nehezen leküzdhető nehézségekkel jár, hogy nagyobbyszerű faüzletet csak kevés helyen reménylhetni.

Kihasználhatásának főakadályai, következőkben keresendők u. m.:

1-ször tulajdonképi tenyészet helyének távolságában a fogyasztási helyekhez, vasúthoz vagy a Duna folyamhoz, mely körülmény költséges szállítási készületeket tesz szükségessé;

2-szor szórványos előfordulásában aránytalanul kiterjedt térségeken;

3-or abban, hogy csak kevés folyó rendezhető be szálfák usztatására;

4-er hogy a tutajozásra alkalmas folyók is, rendesen sokkal csekélyebb fenyőfatömeggel ellátott völgyeken húzódnak végig, sem hogy ezek berendezése haszonnal volna eszközölhető.

A möruli és ruszbergi fenyőállabok továbbá a hideg, riu alb, riu lung és Cserna-völgyek közelebbi részeiben, és a Ponyászka és Bolvasnitia völgyben előforduló bükkal elegyes fenyvesek kivételével — a többi elegyes fenyvesek ki nem aknázhatók mindaddig, míg a bükkfa nem lesz értékesíthető, mely esetben a fenyő a bükkal együtt kihasználtatván, a szállítási készülétek költségei mind két fanemre fognak eloszolni.

Kocsántalan tölgy (*quercus robur*.) A karánsebesi erdőhivatal területén csak is ezen tölgynem, a magyaltölgy (*q. pubesceus*) válfajával együtt bir némi jelentőséggel, kocsános tölgy és cserfa csak szórványosan avagy kisebb csoportokban fordulván elő.

A kocsántalan tölgy itt nagyobbbrészt elegyetlen, helyenként bükkal elegyes állabokat is alkot. Tulajdonképeni tenyészethelyének a Duna mentében elterülő hegycsoport tekintendő, hol nagyobb kiterjedésű állabokban találhatik, melyek rendszeren közel esnek a Duna partjához.

Kisebb kiterjedésű állabokat észlelhetni ugyan az Almásban, Mehádia és Karánsebes vidékén is, ezek azonban igen alárendelt szerepet játszanak, miért is a mondandók leginkább a Dunamentei tölgyesekre vonatkoznak.

Mérsékelt lejtű hegyoldalokon, kellő zárattal biró állabokban ezen fanem is meglehetősen vidor tenyészetnek örvend, sok helyütt azonban a törzsek rövidek, csekély átméretűek sőt elkorcsosodottak is, mi a Duna völgyébe leszálló hegyoldalak meredek voltában, sekély, televénynélküli, silány talajban, az állaboknak többnyire gyökhajtásokból való keletkezésében, valamint ember és legelő marha által tett megkárosításokban is találja indokolását.

Az állabok kora 90-től 150 évig terjed, fiatalabb állabokat ritkán találni.

A tölgy legujabb időkig szabálytalan szállaló üzemenben kezeltetvén, felujítása hosszú időszak alatt hajtattván végre, a gyöngébb törzsek pedig a jövő fordának föntartatván, természetes, hogy az állabok igen nevezetes különbségeket mutatnak, melyek gyakran 50 sőt 80 évet is tesznek.

Az elegyetlen jobb állabok 150 néha 190 köbméternyi fatömeget szolgáltatnak holdanként, mely rosszabb állabokban 90—60 sőt kevesebb köbméterre is alászáll. — A legtöbb állab, mint említettem, gyökhajtásokból keletkezvén, növések bizonyos korban csökken, majd csúcsaszályban sinlenek.

A tölgy itt ugyszólván kizárólagosan a déli, délnyugoti és délkeleti, zord északi szelek ellen védett hegyoldalokon fordul elő, Feselnitza és Tiszovitza községek közt a Duna tükréig száll alá, holott a közép magasságu hegyekben 300—700 méterig is fölemelkedik a tenger színe fölött.

Az éghajlati fekvést illetőleg megjegyeztetik még, hogy a hegygerinczek rendesen átmenet nélkül szembetünőleg elválasztják a tölgyet a bükköt, a mint az egyik hegyoldal északnak, a másik délnek hajlik.

A tölgyek mindinkább szűkebb térre szorításának okairól szó volt már a bükkfa leírásánál, itt csak említve legyenek még a Dunához távolabb eső erdőrészek, nevezetesen a Mrakonya völgy hátulsó részei, melyekben a tölgy hajdanában diszlett, s hol mai napig is rengeteg bükkesek közepette a tölgyet részint csoportonként és kisebb állabokban, részint egyes óriás példányokban találhatni.

A régi időkből ránk maradt töredékei azon mindenesetre kiterjedt tölgyeseknek, csoportonként és kisebb állabokban találhatók: a Krakubulván, Goletz, Kraku, Petri, Pojana Mrakonya, Korzári, Kraku Radobreg, Kraku Csukar, Kraku Korbu, Ogaselm Lugositza és Kraku Niamczu erdőrészekben; óriás példányokban, melyek az almási bodnároktól ki is aknáztatnak,

Kraku Petri, Kraku Radinbreg, Kraku Szekereu, Kraku Stermanecz, Kraku Perilol és egyéb erdőrészekben, rendszeren a hegyhátakon végig.

A mennyiben a tölgyfának, mint mindenütt, ugy itt is meg van a kellő értéke, és a tölgyesek leginkább a Duna és az épülő félben levő vasut közelében terülnek el, azt kellene hinnünk, hogy ezen állabokban akadálytalanul belterjes gazdálkodás volna létesíthető, ez azonban másként van, mert egyes erdőrészek kivételével, melyek már is okszerűen kihasználatnak, a többi állabok jobbadán csekély méretű, bár egyenes, kifogástalan növésű törzsekkel birnak, melyek gyöngébb épületfának ugyan alkalmasak, de nagyobbyszerű üzletre való árut, mint p. o. vasuti talpfát, gerendákat, czölöpöket stb. nem szolgáltatnak. Bizonyságául ezen állításnak szolgáljon azon tény, hogy a legjobb 150—190 köbméter holdankénti töm-tartalommal rendelkező állabokban, a főtörzssosztály közép-átmérője ritkán tesz többet 26—31 centiméternél.

Hogy az imént említett gyengébb tölgyesek még a jövőben sem lesznek alkalmasak nagyobbyszerű üzletre, az abból derül ki, hogy jobbadán gyökthajtásból eredvén, s már is 100 éven fölüli korban állván, növekvésök, illetőleg vastagsági- és hossz-növésök már is csekély, a s nemsokára beálló csúcsaszálya-lyal egészen megszűnik.

A fekete fenyő (*pinus austriaca*). Az említett négy fanemen kívül, azonban kizárólag a csernavölgyi mészközetű (mintegy 1400 holdat tevő) sziklás területen, előfordul a fekete fenyő is. Ezen fanem itt a sziklarepedésekben, hegyzugokban és egyéb, ha csak legcsekélyebb földréteggel ellátott helyeken is található, és tenyészet helyének megfelelő növéssel bir. Fiatalabb korában, mint ezt a Herkules fürdő feletti Domoklet nevű hegyormon észlelhetni, meglehetősen vidor tenyészetnek örvend, és aránylagos hossz- és vastagsági növéssel bir, később

azonban, mikor gyökerei a sziklát érik, mi körülbelől 60 éves korában történik, hosszönvése egészen megszünvén, koronája ernyőképen szétterjed; vastagsági önvése azonban ezentul sem szünvén meg, a törzsek egész tetőig vaskosak.

Az előforduló fekete fenyők mind önvetülés után keletkeztek, a vastagabb törzsek kora rendszeren 125—150 év, mindenütt találatnak azonban fiatalabb törzsek is, a Domoklet nevű hegymoron aránylag meglehetősen zárlatu fiatalos állabok is. A vastagabb törzsosztály közép átmérője 31—45 centimétert is tesz, holott hosszúsága ritkán tesz többet 15—18 méternél. A fekete fenyő fája leginkább a Herkules fürdőben használtatik el, a fürdőszobák és vízmedenczék kibéleléséhez, párkányok, vízvezető csövekhez sat.

Sajnos, hogy ezen fanem, mely különben vasuti ászokfáknak is alkalmas volt, kevés tért foglal el, és tenyészet helyénél fogva mindenütt szakadozott hiányos zárlatu állabokat alkot, melyek alig 0.2-ed részben fedik a területet, és csak szállaló üzembn vigyázva kihasználhatók.

A döntött fák tuskóiból és gyökereiből a Cserna völgyben zárt kemenczékben kátrány égettetik. A fekete fenyővel való összes üzlet igen csekély mérvű.

Tiszafa (*taxus baccata*.) Ritkaságképen megemlítem a tiszafát is, mely a Duna mentében és a Cserna völgyben a mészkőszikla közti repedésekben egyes gyenge méretű példányokban található.

Henyefenyő (*pinus pumilio*.) A Muntje-Gugu, Caliano, Murarin hegymoron és a Bisztra és Riuschest völgyek egyéb helyein is, meglehetősen kiterjedésű henye fenyő csoportokat észlelhetni.

Némi jelentőséggel bír még a török mogyoró, sajmege, diófa és a sárga szömörce.

Török mogyoró (*Corillus colurna*), mely a Duna mentében és a Domokleten bükkal elegyesen vagy szórványosan fordul elő, itt, valamint a fehértemplomi szomszéd erdőhivatalhoz tartozó bersáskai pagonyban másod, sőt elsőrendű törzseket alkot. A Domokleten található törzsek 15—31 centiméternyi vastagsággal birnak mellmagasságban, Bersáskán pedig 69 centiméternyi törzsek is adattak el.

A török mogyorónak vékony rostu, tömött szívós, mindamellett azonban aránylag lágy, könnyen faragható, az angol bórhző hasonló, szép színű fája lévén, ez mindennemű galanterie-tárgyakra földolgoztatik, és igen nagy értékkel bir. A bersáskai erős fák köbmétere 63 frttal adatott el; megjegyzendő azonban, hogy csakis a barna geszt, s csakis ez szolgáltat alkalmas haszonfát, hogy tehát a csekélyebb méretű törzsek, mint például a Domokleten található, csekély, sőt egyáltalán semmi értékkel nem birnak.

A török mogyoró dugaszos haju sarjai kedvelt pipaszárakat szolgáltatnak.

A sajmegy (*prunus mahaleb*) ugyanazon a helyeken fordul elő, mint a török mogyoró, rendesen azonban csak bokorképen találjuk. Annak idején levágva, szép egyenes sarjakat hajt, melyek a badeni megyéhez hasonló illattal birnak, és becses pipaszárakat szolgáltatnak. A vidék lakosai fürdőidény alatt a Herkules fürdőben rendes kereskedést üznek vele, s ritka dohányzó fürdővendég, a ki magát efféle pipaszárakkal el nem látná. Mint mindenütt, ugy itt is hamisítják a portékát, a mennyiben a közönséges megyszárakat a sajmegy leveleiből főt léhben páczolják, és a jellemző illatot ekképen mulandólag előállítják.

A diófa (*Junglans regia*) a dunamentébeni állabokban szórványosan mindenütt található, rendesen azonban csak gyenge gyökthajtásokból keletkezett példányokban. A vastagabb

hasznavehető törzsek a múlt időkben részint eladattak, részint fatolvajok által kipusztítottak. A meglevő tövek és sarjak tanuskodnak ezen fanem hajdanában elterjedt tenyészetéről. Az előforduló bokorneműek közt a cserszömörce *rh. coriaria* említésre méltó, a mennyiben fája és levelei bőrcserzésre és a bőrnek világossárga festésére használtatnak.

Erdőgazdasági viszonyok. Az összes erdőterület még a határőrvidék polgárosítása előtt főnállott erdészeti igazgatóság által 115 főosztályra osztván, ezekből az első szervezés alkalmával még a katonai korszakban 24, majd 12 pagonygondnokság alakított, mely a jelenlegi igazgatóságtól a célnak megfelelően csoportosítva, 7 erdőgondnokságra redukáltatott a karánsebesi m. k. erdőhivatal vezetése alatt.

A legújabb katasztrális fölmérés szerint, a jelenleg főnálló pagonygondnokságok területei következők, u. m. :

1. Ogradena	67.638 kat. hold.
2. Mehádia	85.836 „ „
3. Dalbosetz és Bosovits egyesített	
pagonyok	119.608 „ „
4. Slatina	73.375 „ „
5. Karánsebes	28.936 „ „
6. Mörül	63.374 „ „
7. Ohaba bisztra	45.024 „ „
Összesen .	483.791 kat. hold.

Ezen területben benfoglaltatnak mintegy 35.405 kat. hold kiterjedésű havasi legelők; 9255 k. hold erdőtalaj ugyan, mely jelenleg azonban kert, rét, legelő vagy kaszálónak használtatik, valamint 7178 kat. hold terméketlen talaj is, úgy hogy a karánsebesi m. k. erdőhivatal mintegy 431.953 kat. hold tulajdonképeni erdőterülettel rendelkezik.

A régi üzemterv, „mely a fordát általánosan 100 évre teszi és az évenként letarolandó területet ezen fordá alapján

a közönséges térszakozás szerint állapítja meg, az állabok megközelítő egykorúsága, különben is egyforma jellege következtében vágásrendet nem állított föl, ezt a kezelő erdészeti személynékre bízván, egészben és nagyban mainap is szolgál alapul a folytatandó erdőgazdaságnak, s csak annyiban és ott igényel módosítást, hol a fogyasztási viszonyok lényegesen javultak és pontosabb üzemterv keresztülvitelét lehetőségessé tették. Megjegyeztetik azonban, hogy az évi fatermés, illetőleg az évi vágásterületen $431.953 = 4.320$ kat. holdon található fatömeg soha, még csak megközelítőleg sem volt kihasználható, a mennyiben az összes fafogyasztás a szolgalmi célokra szükséges fatömegekkel együtt, az évi termésnek alig $30-35\%$ -át teszi, hogy ennek folytán tehát roppant fatömeg fölöslegek halmozódtak föl.

A vágásmódokat illetőleg megjegyeztetik, hogy az itteni erdőkben vetővágás és tarvágás, részben azonban szállalóvágás is alkalmaztatik.

A kitüntetett hét pagonyban a fölösztatott román-bánáti határőrezred összes községei igen kiterjedt szolgalmak élvezetében vannak, a mennyiben a házi és gazdasági szükségletök fedezésére való mindennemű tüzi-, épület- és haszonfát ingyen kapják. Ennek következtében minden község részére külön, ritkán több községnek együtt, ki van tűzve a maga vágása, melyet az itteni vidéken gratis-vágásnak neveznek, s melyből a régi üzemtervek szerint eleinte az épület és egyéb haszonfát, folytatólagosan a tűzifát kellett volna kihasználni, mindaddig, míg a vágásterület végképen letarolva nincsen. Ezen eljárást azonban ritka vágásokban észlelhetni, rendesen a ritkító vágásnál (Lichthau) állapotok meg, úgy hogy minden régi gratis-vágásban igen számos fölfákat találhatni. Az efféle gazdálkodás évtizedeken át folytatván, a ritkító vágások tulságos tért foglalnak el, s ámbár a jelenlegi erdőkezelő közegek

a régi hibákat helyreigazitandók, a ritkító vágások végleges letarolásán fáradoznak, ez csak évek hosszú során át lesz keresztül vihető, s lényeges nehézségekkel jár, a mennyiben a szolgalmárok, a surjánok és sűrű fiatalosok közt álló, nagyrészen görcsös, nehezen hasadó fölfák kivételére csak nagynehezen, vagy épen nem rábirhatók és eladásra azok egyáltalán nem alkalmasak. Évről-évre nagyobbodván egyébiránt a károk is, melyek a fölfák döntése által a fiatalosokban okoztatnak, a ritkító vágások végleges letarolása már csak azért is igen bajos és egyáltalán nem vihető keresztül ott, hol a fiatalosok már annyira előrehaladtak, hogy a fölfák döntése az egész állapot elrontaná.

A gratis-vágásokban tehát általában sötét vágás van alkalmazásban, azon megjegyzéssel azonban, hogy szoros keresztvitelére csak a legujabb időkben törekednek.

Ott, hol a kincstár a fát vagy saját kezelésben, vagy eladás útján értékesitheti, a fanemekhez és a fölujításra befolyással lévő egyéb viszonyokhoz mérten, sötétvágás, tarvágás, ritkább helyen a szükség parancsolta szállalóvágás is van alkalmazásban.

A tölgyesek rendesen tarvágásban kezeltetnek, azon eljárással azonban, hogy eleinte a haszonfa és folytatólagosan a csekélyebb értékű választékok szedetnek ki, míg végtére az összes még meglévő fatömeg tűzifának dolgoztatik föl.

Ezen eljárás 2—3, ritkábban több évet is igénybe vevén, ezen idő alatt a vágástér részint önvetülés, részint gyökthajtások által ismét beerdősül; megjegyzendő, hogy a tölgyek gyökerei, csak félig megfelelő talajon is, a vágások végleges kitakarítása után kellő tilalom mellett, oly buján sarjadoznak, hogy a vágástér mihamarább a legszebb fiatalossal van ellátva.

Az ekképen keletkezett tölgyesek ugyan nem oly tarításak, mint makkból keletkezettek, mindamellett azonban 100

éves fordában kezelhetők, a mennyiben növések csak későbbben kezd hanyatlani és csúcsaszály és egyéb betegségek is csak későbbben szoktak beállani.

A gyökajtások mihamarább az anyagyökértől elválván, önálló életerős törzsekké alakulnak, melyek azonban szivgyökérrel nem birnak, tehát hosszú növésben a makkból keletkezettek után hátramaradnak, valamint átalán gyökérzetök is gyérebb, kevésbé szilárd.

Ellenben tény, s számtalan állabon észlelhető, hogy gyökajtásokból szép, sima, sugár törzsek keletkeznek, melyek e tekintetben a makkból keletkezetteket jóval fölülmulják s hiányos zárlatu állabokban is kevésbé erős galyakat hajtanak, a szép törzsek képződése növekvésükben és az állabok sűrűségében, a gyöngébb galyképződési hajlam pedig a gyökér és korona közti szoros viszonyosságban találván indokolását.

A bükkes állabok részint vető, részint tarvágásban kezeltetnek, a vetővágásnak ott lévén helye, hol semmiféle fiatalos eddig nem mutatkozik, a tarvágásnak, hol a vágástér kellő utónövedékkel bir. S minekutána az itt található bükkesek majd mindenütt hiányos zárlatuak, ennek következtében kellő serdénnyel ellátvák, az itteni bükkes állabokban rendesen tarvágás alkalmazható.

A jegenye- és lúczyfnyőállabok gondosabb kezelést igényelven, különösen a jegenyefenyőnél mulhatlanul vetővágás alkalmazandó, ha csak ezen fanem további tenyészését koczára tenni nem akarjuk. E czélt szem előtt tartva, bükkel elegyes állabokban is átalán a fenyők tartandók meg magfáknak. Gyakran azonban látjuk, hogy ezen szabály daczára elegyes állabokban csak is a fenyő használtatik ki, a bükkfá ellenben nem értékesíthetvén, állva marad. Hogy ezen esetben a fenyő további tenyésztéséről le kell mondani, világos, mert a

bükkfa, mely máskülönben is minden egyéb fanemet elnyomni szokott, egyedül szolgáltatja a magfákat.

A mennyiben a fenyőnek egyoldalú kihasználása következtében csak is bükkfaserdényre számíthatunk, mely különben is a fölmaradó vén bükkfáktól túlságosan beárnyékoltatván, megfelelő növésnek nem örvendhet, ezen eljárás első pillanatra okszerű erdőgazdasággal össze nem férhetőnek látszik. Ha azonban meggondoljuk, hogy az itteni őserdők amugy is semmi, vagy igen csekély növedékekkel bírnak, mivel ősfákban annyi pusztul, a mennyivel a fiatalabb korosztályok szaporodnak; továbbá ha meggondoljuk, hogy az elegyes állabokban előforduló fenyők rendszeren 200—250, sőt 300 évesek is, tehát elétek és ki nem használtatván, maguktól összedőlnek, ha másrészt azon nevezetes jövedelmet vesszük tekintetbe, melyre a fenyőhaszonfa kiaknázása által szert teszünk, s azon körülményt is kellőképen méltányoljuk, hogy az itteni rengeteg erdők kezelése nagy összegbe kerül, akkor a költségeket pótlándók, hajlandók leszünk ezen használati mód elfogadására is.

A fenyőnek egyoldalú kihasználása által ugyan olyan állabokat teremtünk, melyekben egyidejűleg fiatalos és vén fa fordul elő, minthogy a korosztályokat illetőleg azonban a többi állabok sem különbek, a mennyiben 10-től 250 évig mindenkoru törzseket találhatni, ezen eljárás által nem csak hogy nem rontunk semmit, de még javítsuk a jelenlegi erdőállapotot, mivel tulajdonképen csak két korosztálylyal lesz dolgunk, holott az itteni közönséges őserdőben egész szabálytalanul mindenféle korosztályokat összevissza találhatni.

Csekély fafogyasztással rendelkező vidékeken különben az erdőgazdaságot nem lehetvén hozzámérni kedvezőbb körülmények közt létesíthető gazdasággal, itt a pénzügyi momentum első sorban mérvadó, a mennyiben jövedelmet állítunk

elő a nélkül, hogy az erdő jelenlegi állapotát rosszabbítanók, sőt javítjuk.

A ruszbergi erdőkben, a Muntje-Seminik hegycsoport azon részeiben, hol az osztrák államvasuti társulat szénnek való bükkeseket vásárolt, a Mrakonya völgyben s más helyeken is, a hol csak lehetséges, rendes erdőgazdaság van folyamatban.

Vetések, ültetések és egyéb ertési munkálatok eddig nem voltak alkalmazásban, csak kivételképen ritka helyeken csekély területeken találhatók, még pedig azért, mert a legnagyobb területet elfoglaló bükknél értések egyáltalán nem szükségesek és a többi fanemek is természetes uton újbólithatók. Különben sem bocsátkozhatnék a kincstár költséges értésekbe, mivel mai napig a szolgalmak megváltva nincsenek, tehát nem is tudhatni, mely erdőrészek jutnak majdan a kincstárnak, melyek a községeknek?

Az itteni erdőgazdaság egyik főcéljának tekintendő, a fenyőfélék minél nagyobb mérvben leendő tenyésztése és terjesztése, mert csakis ezen fanemek birnak biztos jövővel, ennek folytán tehát a fenyőnek mindenütt kedvezni, sőt lehetőséghez képest egész bükkös állabokat is fenyvesekké átido-
mitani kell. A szolgalmi viszonyok rendezése után tehát ez lesz egyik főfeladata az itteni erdőgazdaságnak, s ezen cél eléréndő, egyrészt a természet ujmutatása lesz követendő, másrészt pedig értések alkalmazandók.

Tiszta és elegyes fenyves állabokban költségkimélés tekintetéből fenyőmagfák, tiszta bükkesekben, melyek átváltoztatása netalán szándékoltatnék, értések által kell igyekezni a kitűzött célt elérni.

Itten ismételtetik még, hogy sok helyütt bükkös állabokban fenyő alfa található, melynek föntartása a fenyőnél ecsetelt módon, a beárnyékoló bükkfák körül vagdalása által

elérhető. Megjegyeztetik, hogy az ilyen elsatnyult fenyő fiatalosok csakis ezen módon menthetőek meg, mert a körülvagdalt bükkfák egyrészt csak lassanként pusztulnak le, a mennyiben eleinte a rőzsefa, később a galyak, majd a törzsdarabok hullanak és a fenyőfiatalost meg nem károsítják, másrészt pedig igen jó hatással van az elgyengült fiatalosra, hogy átmenet nélkül s rögtön szabad állásba nem helyeztetik, mely esetben alkalmasint végképen elpusztulna.

Az előforduló fekete fenyvesekben a szállalóüzem van alkalmazásban, s jövőben is csak szállalás útján lesznek kihasználандók, mert sziklás tenyészlet helyöket tekintvén, másféle üzemmódnak helye nem lehet. Ez áll különben a többi fanemekről is, melyek ilyféle talajon találhatók.

Erdészetünk képviseltetése a jövő évi párisi világkiállításon.

A jövő évi párisi világkiállítás magyar országos központi bizottságához befolyt jelentkezések szerint Magyarország erdőgazdasága a jövő évi párisi világkiállításon, a tárgyak és kiállítók csoportosításával, következőleg lesz képviselve:

Bejelentett kész hordókat 5 kiállító, hordódongát 4, padlókozczkát 10, hanglapokat 2, fournir-lemezeket 3, hajófát 3, kemény padlót és deszkát 10, fenyő épületfát és deszkát 10, ászok és vasuti talpfát 4, törzseket, tönköket és oszlopokat 3, körmeteszetekeket 6, lúcz- és cserkérget 4, gubacsot 3, hamuszsirokat 1, mintafa- és maggyűjteményt 2, az erdészeti magyar irodalom termékeit 1 (t. i. az Orsz. Erdészeti-Egyesület díszkötésű példányokban), ismertető leírást 2, több rendbeli fényképeket, terveket és térképeket, 2, végül bognárfát, különféle